

УДК 378.147.091.31. – 059.2

Л 68

Ольга ЛОВКА

РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГРУПОВОЇ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

У статті представлені основні результати та висновки емпіричного дослідження психологічних умов підвищення ефективності групової проектної діяльності студентів у процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін у ВНЗ. Наведено результати апробації програми підвищення ефективності групової проектної діяльності студентів, побудованої на основі врахування психологічних чинників, що на неї впливають.

***Ключові слова:** проекти, групова проектна діяльність, ефективність діяльності, психологічні чинники й умови діяльності.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Навчальна проектна діяльність, що реалізується шляхом організації індивідуальних та групових проектів, за останнє десятиріччя завоювала провідне місце серед інноваційних методів навчання як один із найефективніших засобів підвищення рівня професійної освіти завдяки своїй багатоплановості та інтегральності. Проте потенціал цього методу розкривається далеко не повністю через недослідженість психологічних чинників та умов його організації. Зокрема, метод проектів широко використовується у межах середньої освіти і значно менше застосовується у сфері вищої професійної підготовки. Здебільшого використовується індивідуальна форма цього методу, що поєднує теоретичні знання і практичні навички. На нашу думку, застосування групової його

форми (здійснення проєктів у складі малих груп) дає можливість, окрім означеної сфери, використовувати метод проєктів як ефективний засіб розвитку соціальних компетенцій, необхідних у майбутній професійній діяльності для роботи у складі команди, яким сьогодні не приділяється достатньо уваги під час професійної підготовки у ВНЗ. Така перспектива вимагає розгляду поняття ефективності групової проєктної діяльності, дослідження психологічних чинників впливу на її ефективність, врахування особливостей взаємодії під час спільної творчої діяльності та пошуку можливостей впливу на психологічні механізми взаємодії. На розв'язання цих питань і було спрямоване наше дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Групова проєктна діяльність є формою групової навчальної діяльності, яка на сьогодні залишається мало дослідженою. Особливостям групової проєктної діяльності у формі кооперативних студентських проєктів присвячені роботи Ж. Девіда [11], Р. Джонсона і Д. Джонсона [12], Ч. Майєрса, Т. Джонса [13]. Соціально-психологічні умови підвищення ефективності професійної проєктної діяльності інженерів ґрунтовно досліджені В.А. Моляко [5].

Розглянемо підходи до поняття ефективності діяльності у педагогічній та психологічній науках. Питання ефективності індивідуальної проєктної діяльності розглядаються М.А. Ступницькою [10], Н.В. Матяш [4], Є.С. Полат, М.Ю. Бухаркіною, М.В. Мойсеєвою, А.Є. Петровим [7] та ін. Оцінка педагогічної ефективності проєктної діяльності – це визначення ступеня відповідності досягнутих у процесі її здійснення результатів установленим дидактичним цілям, методичним задачам, тобто, показник, який дає можливість побачити, наскільки відповідають нові (прирошені) досягнення компетенціям та ЗУН студентів, що планувалися [10, 55]. М.А. Ступницька відносить до дидактичних цілей індивідуальної проєктної діяльності школярів такі три групи: універсальні компетенції (мисленнєві, діяльнісні, комунікативні та інфор-

маційні); загальнонаукові навички (інтелектуальні, організаційні, комунікативні); проектні уміння (проблематизація, цілепокладання, планування, здійснення діяльності (реалізація плану), самоаналіз і рефлексія) [10, 57].

Підхід соціальних психологів (А.В. Петровський, В.Я. Подорога, Л.І. Уманський) ґрунтується на твердженні про залежність ефективності групової діяльності від рівня розвитку групи, що прямо пов'язане з рівнем її згуртованості (чим вищий рівень розвитку групи, а отже, і згуртованості групи, тим вища ефективність такої групи). На основі цього, соціальними психологами був висунутий такий критерій ефективності діяльності малої групи, як соціальна та ділова активність членів групи (зумовлена їхньою задоволеністю працею), покладений в основу важливого методологічного принципу дослідження ефективності малої групи: дослідження, з одного боку, змістовної діяльності групи, з іншого – контексту реальних відносин, які складаються у ній під час спільної діяльності [2, 213 – 215]. Проблема соціально-психологічних умов ефективності спільної діяльності присвячені також роботи Р.С. Немова [6], спільної навчальної діяльності – В.В. Рубцова [9].

Значний внесок у розробку проблеми ефективності групової діяльності був зроблений М.М. Обозовим [8], який представив модель регуляції спільної групової діяльності. Модель М.М. Обозова містить три блоки: умови діяльності, фактори діяльності та фактори взаємодії учасників. У моделі враховуються такі характеристики ефективності групової роботи, як специфіка та складність завдання, час спільної діяльності, кількість членів у групі, їхній взаємозв'язок, функціональна структура групи, ступінь її ізолюваності, або автономності. Модель М.М. Обозова показує, що на ефективність спільної діяльності значний вплив здійснюють соціально-психологічні фактори (норми та ставлення, індивідуальний склад групи) [8].

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Мета статті – представити результати апробації авторської програми психологічної підготовки студентів до групової проектної діяльності, спрямованої на підвищення її ефективності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У резуль-

таті теоретико-методологічного дослідження нами було виокремлено сутність поняття групової проектної діяльності. На нашу думку, навчальна групова проектна діяльність студентів – *це спеціально організована спільна діяльність суб'єктів навчання у складі малих груп, спрямована на розв'язання деякої проблеми, метою якої є отримання професійних знань, умінь та навичок і яка завершується реалізацією реального суб'єктивно або об'єктивно нового творчого продукту*. Групова проектна діяльність несе в собі одночасно ознаки індивідуальної та спільної діяльності, тому на її ефективність мають впливати, відповідно, закономірності індивідуальної та спільної навчальної діяльності. В основі групових форм навчальної роботи, в тому числі і групової проектної діяльності, лежить спільна діяльність, що визначається такими атрибутами, як спільна мета і програма дій, розподіл завдань та ролей, спільний результат.

Узагальнюючи результати аналізу названих психолого-педагогічних джерел дослідження ефективності індивідуальної проектної діяльності та соціально-психологічних підходів до ефективності спільної діяльності, ми трактуємо поняття ефективності групової проектної діяльності, згідно з діяльнісним підходом, через уміння, або компетенції, які можуть продемонструвати наші студенти.

Показником якості групової проектної діяльності можна вважати її *ефективність*, що формулюється як характеристика міри відповідності досягнутих результатів малої групи (яка здійснювала проект), втілених у спільному творчому продукті, розробленим критеріям, що відповідають основним компетенціям певної предметної та проектної діяльності.

За допомогою методу експертних оцінок була розроблена авторська методика для визначення ефективності ГПД (групової проектної діяльності). Вона дає можливість оцінювати як проект загалом, так і індивідуальний внесок кожного його учасника. Перші п'ять показників методики характеризують змістовний аспект проекту загалом (ціль, проблема, змістовність, рівень творчості, якість продукту), решта три – як проект загалом, так і індивідуальні внески учасників зокрема: рівень володіння необхідними уміннями та навичками, важливими для певної теми або предметної діяльності; якість презентації; якість звіту. Інте-

гральний змістовний показник ефективності проекту є сумою показників усіх його компонентів, з яких три показники є індивідуальними для кожного учасника та п'ять – груповими.

У нашому дослідженні було виявлено значний зв'язок ефективності ГПД із двома групами чинників: індивідуально-психологічними та соціально-психологічними. Провідними індивідуально-психологічними чинниками, на нашу думку, є: мотивація учасників до ГПД, їхні індивідуальні властивості (властивості нервової системи, домінуючий тип мислення, локус контролю) та специфічні уміння студентів до ГПД (комунікативні, організаційні, творчо-проективні). До основних соціально-психологічних чинників належать характеристики групових процесів (рівень згуртованості команди та рівень її психологічної атмосфери). При врахуванні психологічних чинників під час організації групової проектної діяльності вони перетворюються на психологічні умови, якими можна керувати з метою підвищення її ефективності [3].

Наведені результати констатувального експерименту аргументовано підтвердили актуальність проблеми та потребу створення спеціальної програми щодо підвищення ефективності ГПД у процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін. На основі цих результатів була розроблена програма психологічної підготовки студентів до ГПД. Ефективність програми була перевірена на заняттях з циклу психолого-педагогічних дисциплін ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана” протягом 2011 – 2012 років.

Студенти експериментальної і контрольної груп навчалися в умовах психолого-педагогічної підготовки з дисципліни “Психологія та педагогіка” для непедагогічних ВНЗ із використанням методу проектів. Але для студентів експериментальної групи у зміст навчального процесу була введена спеціальна програма психологічної підготовки до групової проектної діяльності. Студентами розроблялися групові проекти інформаційного, науково-дослідницького типів та презентувалися після опанування програми.

Студенти контрольної групи залучалися до проектної діяльності, але за традиційною схемою. Спеціального комплектування команд в академічних групах не відбувалося, проекти

презентувалися протягом семестру, відповідно до обраних тем і згідно із тематичним планом, без психологічної підготовки.

Робота зі студентами була побудована на основі змісту та методики викладання цієї дисципліни у КНЕУ, особливістю якої є поєднання самостійної індивідуальної та групової (у складі малих груп) роботи студентів на практичних заняттях з використанням активних методів навчання (АМН): дискусій, малих груп, мозкових атак, сюжетно-рольових та ділових ігор, презентацій, кейсів тощо.

Програма психологічної підготовки до ГПД реалізувалася двома стратегіями: 1) цілеспрямованим комплектуванням малих груп з урахуванням виявлених під час констатувального етапу дослідження індивідуально-психологічних умов ефективності ГПД; 2) уведенням тренінгу з розвитку специфічних умінь ГПД.

1. *Стратегія комплектування малих груп.* У експериментальних групах команди комплектувалися на основі закономірностей, виявлених під час констатувального етапу дослідження: оптимального поєднання деяких індивідуально-типологічних властивостей учасників малих груп (властивостей темпераменту, типу мислення та локусу контролю) та із урахуванням найефективнішого способу об'єднання студентів у малі групи – залежно від типу групової взаємодії. При цьому експериментатором проводилося первинне тестування властивостей темпераменту (екстраверсія – інтроверсія та стабільність – нейротизм), типу мислення та локусу контролю, результати якого враховувалися при подальшому комплектуванні малих груп.

Як було виявлено, на констатувальному етапі дослідження, найвищою ефективністю характеризувалися ті малі групи, склад яких був збалансований за показником екстраверсія – інтроверсія, або в яких переважали екстраверти. За показником стабільність – нейротизм виявилось зниження ефективності домінування у малій групі осіб зі стабільною нервовою системою, або значне переважання осіб із високим нейротизмом. Також було встановлено, що вищою була ефективність тих команд, у яких переважали студенти зі змішаним типом мислення, або у складі яких були приблизно усі типи мислення. Крім того, рівень інтегрального показника ефективності корелював із високим рівнем інтернальності учасників. Тому малі групи

комплектувалися так, щоб у кожній з них були присутні приблизно порівну екстраверти та інтроверти, або переважали екстраверти, студенти зі змішаним типом мислення, з високим рівнем інтернальності. При об'єднанні у команду учасників тільки зі стабільною нервовою системою, при можливості, включалися студенти із завищеним нейротизмом, але так, щоб їх кількість не переважала у групі.

Спосіб об'єднання студентів у команди був використаний на основі ділового типу взаємодії, що характеризується пізнавальним інтересом учасників і який показав значний кореляційний зв'язок із високим рівнем ефективності ГПД – на основі спільного інтересу до теми проекту, вибраної і спільно сформульованої всією командою. Ситуації випадкового способу об'єднання студентів у малі групи були виключені.

2. *Стратегія розвитку специфічних умінь ГПД.* Під час констатувального етапу дослідження було виявлено, що сильний зв'язок із ефективністю ГПД студентів мають розвинені творчі, комунікативні й організаційні схильності ($p \leq 0,001$) учасників групової роботи, а також розвинені динамічні процеси у малих групах: високий рівень згуртованості ($p \leq 0,01$) малої групи та її психологічної атмосфери. Тому для учасників експериментальної групи на практичних та додаткових консультативних заняттях здійснювався тренінг, спрямований на розвиток творчо-проективних, соціально-психологічних умінь і навичок самопрезентації студентів, а також на розвиток згуртованості та позитивної психологічної атмосфери команд, у складі яких здійснювалися проекти. Тренінг “*Розвиток умінь творчої взаємодії під час групової проектної діяльності*” розрахований на 24 академічних години (8 занять по три академічні години).

Тренінг складався з п'яти блоків:

1. Усвідомлення власних способів спілкування під час спільної творчої діяльності.
2. Підготовка до конструктивної взаємодії у команді.
3. Вчимося працювати над проектами.
4. Розвиток творчого потенціалу команд.
5. Готуємося до презентації проектів.

Відбір вправ для програми здійснювався у процесі аналізу сучасної методичної літератури, відповідно до цілей формуального експерименту. Використано широко відомі способи організації психологічної роботи, спрямовані на розвиток певних умінь та властивостей особистості.

Для перевірки ефективності програми, ми виділили п'ять критеріїв:

1. *Критерій ефективності ГПД*, що дає можливість оцінити міру відповідності досягнутих результатів команди, втілених у спільному творчому продукті, до інтегрального змістового показника та його складових.

2. *Мотиваційний критерій* – показує рівень бажання студентів займатися проектною діяльністю у складі малих груп.

3. *Когнітивний критерій* – характеризує рівень знань про особливості ГПД.

4. *Операційний критерій* – характеризує рівень сформованості творчих та соціально-психологічних умінь учасників малих груп.

5. *Соціально-психологічний критерій* – дає можливість оцінити рівень розвитку групових процесів малих груп (згуртованість, психологічну атмосферу).

Для оцінювання ефективності програми були використані відповідні методи дослідження – анкетування, тестування. Для перевірки програми за першими трьома критеріями були застосовані авторські анкети; за четвертим і п'ятим – методики: 1) “Комунікативні та організаторські схильності” (КОС) В.В. Сиявського та Б.О. Федоришина – для визначення рівня розвитку комунікативно-організаторських схильностей; 2) методика діагностики вербального творчого мислення “Незвичайне використання”, розроблена на основі тесту Дж. Гілфорда [1], та тест творчих здібностей (В. Меде, К. Піорковський) – для оцінки рівня розвитку індивідуальних показників творчого потенціалу особистості студентів; 3) методика визначення згуртованості групи “Індекс групової згуртованості” Сішора та методика оцінки психологічної атмосфери у колективі А.Ф. Фідлера.

Було проведено по два діагностичні зрізи в експериментальній та контрольній групах – до початку та після закінчення програми. Для цього використано непараметричний статистич-

ний “Т-критерій Вілкоксона”, призначений для зіставлення показників однієї вибірки, здійснених з певним інтервалом часу. З допомогою цього критерію можна визначити ступінь значущості змін, викликаних впливом будь-якого навчання.

Для порівняння впливу програми за усіма п'ятьма критеріями (ефективності ГПД, мотиваційним, когнітивним, операційним та соціально-психологічним), ми узагальнили усі її показники за допомогою методу перекладу вихідних параметрів у кількісно однорідні значення (В.А. Семиченко). З допомогою критерію Вілкоксона в результатах експериментальної групи були виявлені статистично значущі зміни ($p < 0,001$). У контрольній групі значущих змін не відбулося. Результати рівня вираженості критеріїв, за якими перевірялась ефективність програми до та після її проведення, наведені у таблиці 1.

Таблиця 1.

**Порівняльні критерії ефективності
експериментальної та контрольної груп**

Назви критерію	Рівні вираженості	Показники рівня вираженості			
		Експериментальна група		Контрольна Група	
		1 зріз	2 зріз	1 зріз	2 зріз
<i>Мотивація</i>	Низький рівень	48,0***	-	48,0	44,0
	Середній рівень	44,0***	28,0***	48,0	48,0
	Високий рівень	8,0***	72,0***	4,0	8,0
<i>Когнітивний критерій</i>	Низький рівень	60,0***	-	60,0	56,0
	Середній рівень	40,0***	20,0***	40,0	44,0
	Високий рівень	-	80,0***	-	-
<i>Комунікативні схильності</i>	Низький рівень	56,0***	24,0***	32,0	28,0
	Середній рівень	12,0***	28,0***	36,0	44,0
	Високий рівень	32,0***	48,0***	32,0	28,0
<i>Організаційні схильності</i>	Низький рівень	56,0***	8,0***	36,0	36,0
	Середній рівень	24,0***	44,0***	28,0	24,0
	Високий рівень	20,0***	48,0***	36,0	40,0

<i>Креативність</i>	Низький рівень	12,0***	-	20,0	8,0
	Середній рівень	64,0***	52,0***	44,0	56,0
	Високий рівень	24,0***	48,0***	36,0	36,0
<i>Згуртованість колективу</i>	Низький рівень	52,0***	12,0***	56,0	56,0
	Середній рівень	44,0***	64,0***	36,0	32,0
	Високий рівень	4,0***	24,0***	8,0	12,0
<i>Психологічний клімат колективу</i>	Низький рівень	24,0***	4,0***	8,0	20,0
	Середній рівень	56,0***	56,0***	68,0	52,0
	Високий рівень	20,0***	40,0***	24,0	28,0
<i>Інтегральний змістовний показник</i>	Низький рівень	4,0***	-	4,0	4,0
	Середній рівень	48,0***	8,0***	44,0	48,0
	Високий рівень	48,0***	92,0***	52,0	48,0
** $p < 0,001$					

З таблиці видно, що студенти експериментальної групи, які пройшли психологічну підготовку до групової проектної діяльності, продемонстрували загалом вищі результати за всіма виділеними нами критеріями ефективності програми. Вони показали вищий рівень мотивації до ГПД, вищий рівень знань про ГПД та умінь, важливих для цієї діяльності, а також оцінили рівень згуртованості та психологічної атмосфери своїх малих груп як вищий, порівняно зі студентами контрольної групи, показали вищий рівень ефективності спільних проектів.

Підсумки аналізу вивчення ефективності впровадження програми. Аналіз визначення ефективності впроваджені експериментальної програми підвищення ефективності ГПД студентів виявив статистично значущі зміни ($p \leq 0,001$) за всіма визначеними нами критеріями.

Експериментальне впровадження програми виявило статистично значущі відмінності ($p \leq 0,001$) між експериментальною та контрольною групами за всіма визначеними нами критеріями.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. У результаті дослідження вдалося визначити провідні психологічні умови групової проектної діяльності студентів, які можна створювати під час

організації методу проектів на кожному її етапі для підвищення ефективності.

Підвищити рівень ефективності групової проектної діяльності студентів можна з допомогою спеціально розробленої програми, яка передбачає створення відповідних психолого-педагогічних умов шляхом управління проектною діяльністю студентів та комплектування проектних команд відповідно до індивідуальних особливостей учасників.

Дослідженням доведено, що програма дає можливість забезпечити необхідні психологічні умови ГПД: 1) скомплектувати команди на основі доцільного поєднання деяких індивідуальних психологічних властивостей учасників (властивостей темпераменту, типу мислення, локусу контролю) та оптимального способу об'єднання у групи (на основі ділової взаємодії); 2) підвищити рівень знань про особливості ГПД, рівень мотивації до неї; 3) розвинути творчий потенціал, комунікативні, організаційні та соціально-психологічні уміння учасників, 4) сприяти розвитку важливих процесів групової динаміки малих груп – підвищувати рівень згуртованості та позитивний полюс психологічної атмосфери.

Програма підвищення ефективності групової проектної діяльності, апробована у КНЕУ серед майбутніх економістів різних спеціальностей, може бути використана у процесі психолого-педагогічної підготовки студентів різних профілів професійного навчання з розвитку соціальних і творчих компетенцій для роботи у складі команди професійних проектів. Основні положення програми можуть також використовуватися з метою підвищення соціально-психологічної компетентності викладачів різних спеціальностей для управління груповою проектною діяльністю студентів.

Проблему дослідження групової проектної діяльності у ВНЗ, зокрема підвищення її ефективності, можна вважати перспективним напрямом науково-практичних досліджень. Вважаємо за доцільне обґрунтувати нарівні зі змістовним показником ефективності соціально-психологічний показник, який дасть можливість розширити та доповнити поняття ефективності ГПД із урахуванням соціально-психологічних аспектів.

Література

1. Аверина И.С. Вербальный тест творческого мышления “Необычное использование” : пособие для школьных психологов / И.С. Аверина, Е.И. Щепланова. – М. : Соборъ, 1996. – 60 с.
2. Андреева Г.М. Социальная психология : учебник для высш. учеб. заведений / Г.М. Андреева. – 5-е изд., испр. и доп. – М. : Аспект Пресс, 2004. – 365 с.
3. Ловка О.В. Соціально-психологічні чинники навчальної групової проектної діяльності студентів // Проблеми гуманітарних наук: Наукові записки ДДПУ імені Івана Франка / Т. Біленко, Н. Скотна, М. Боришевський та ін.. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2010 – Вип. 25. Психологія. – 214 с. – С. 27 – 47.
4. Матяш Н.В. Психология проектной деятельности школьников в условиях технологического образования / Н.В. Матяш под ред. В.В. Рубцова. – Мозырь : РИФ “Белый ветер”, 2000. – 285 с.
5. Моляко В.А. Социально-психологические условия повышения эффективности творческой научно-инженерной деятельности / В.А. Моляко. – К. : О-во “Знание” Укр. ССР, 1974. – 32 с.
6. Немов Р.С. Социально-психологический анализ эффективной деятельности коллектива / Р.С. Немов ; Науч.-исслед. ин-т общей и пед. психологии Акад. пед. наук СССР. – М. : Педагогика, 1984. – 200 с.
7. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учеб. пособие для студ. пед. вузов и систем повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров ; под ред. Е.С. Полат. – М. : Изд. центр “Академия”, 2001. – 272 с.
8. Обозов Н.Н. Психологическая совместимость и срабатываемость как факторы эффективности труда / Н.Н. Обозов // Промышленная социальная психология. – Л. : ЛГУ, 1982. – С. 102–108.
9. Рубцов В.В. Психологические основы организации совместной учебной деятельности : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07 / Рубцов Виталий Владимирович. – М., 1986. – 38 с.
10. Ступницкая М.А. Новые педагогические технологии : учимся работать над проектами : рекомендации для учащихся, учителей и родителей / М.А. Ступницкая ; худож. А.А. Селиванов. – Ярославль : Академия развития, 2008. – 256 с.
11. David J. Supervising Projects / Jaques David ; SEDA Further Induction Pack II. – 1992, April. – P. 6 – 35.

12. Johnson, D. Cooperative Learning: An Active Learning Strategy / D. Johnson, R. Johnson, K. A. Smith // FOCUS on Teaching and Learning. 1990. 5(2), 1, 7 – 8.

13. Mayers C., Jones T. B. Cooperative student projects / C. Mayers, T. B. Jones // Promoting active learning : strategies for the college classroom. – San Francisco : Jossey-Bass Publishers, 1993. – P. 74 – 88.

Ловкая Ольга. Результаты внедрения экспериментальной программы повышения эффективности групповой проективной деятельности студентов. В статье представлены основные результаты и выводы эмпирического исследования психологических условий повышения эффективности групповой проектной деятельности студентов, организованной в составе малых групп, в процессе изучения психолого-педагогических дисциплин в вузах. Предлагаются результаты апробации программы повышения эффективности групповой проектной деятельности студентов, построенной на основе психологических факторов, которые на нее влияют.

Ключевые слова: проекты, групповая проектная деятельность, эффективность деятельности, психологические факторы и условия деятельности.

Lovka Olha. Results of implementing an experimental program of increasing efficiency of students' group project activity. The article covers main results and conclusions of an empirical research of psychological conditions of increasing efficiency of students' group project activity during their study of psychological and pedagogical subjects in the university. Approbation results of increasing efficiency of students' group project activity based on psychological factors that influence it have been presented.

Key words: project, group project activity, efficiency, psychological factors and conditions.